

speels

EDITIE 25 | 2024

een magazine voor dierenvrienden,
aangeboden door de **NDG**

Vincent Mentzel
Toont zijn
hoffelijkste foto's

Populaire diernamen voor 2025
Wat zijn de trends?

Dierenwelzijn binnen een
gemeente: Hoe werkt dat?

Rosita Steenbeek
Dieren op ons pad

Speels
editie 25
jubileum
uitgave

ISSN 2589-3742

9 772589 374209 >

Willeke van den Heuvel,
freelance adviseur en beleidsmedewerker voor
verschillende gemeenten op het gebied van dieren.

*Dierenwelzijn binnen een gemeente: **hoe werkt dat?***

Dierenwelzijn is een onderwerp dat bij steeds meer gemeenten de aandacht krijgt die het verdient. Vele wethouders en/of ambtenaren hebben dit onderwerp in hun takenpakket. In deze Speels twee bijdragen Dierenwelzijn op gemeentelijk niveau: Willeke van den Heuvel (ondersteunt gemeenten en maatschappelijke organisaties met praktisch advies) en Deva Waal (adviseur Dierenwelzijn van de Gemeente Amersfoort, in 2023 gekozen tot de meest diervriendelijke gemeente van ons land)

Interview met: **Willeke van den Heuvel**

Een grote groep Canadese ganzen zit op het fietspad en zorgt voor overlast door uitwerpselen en herrie. Een zwervende hond zonder baasje in de buurt. Een nest met Aziatische hoornaars hangt hoog in een boom in het park en een babyhaasje zit midden op de weg van een druk bedrijventerrein. Dit zijn allemaal dieren die binnen een gemeente leven en waar inwoners regelmatig een gemeente over bellen om 'het probleem' of 'de overlast' op te lossen. Wat doet een gemeente nou precies met dergelijke meldingen?

We vroegen het Willeke van den Heuvel, freelance adviseur en beleidsmedewerker voor verschillende gemeenten op het gebied van dieren. "Een gemeente heeft veel minder mogelijkheden om overlast van dieren aan te pakken dan dat inwoners vaak denken. Voor de zwervende hond is het duidelijk: een gemeente moet een contract hebben met een dierenambulance en een asiel waar het dier tijdelijk opgevangen kan worden totdat de baas is gevonden.

De rest wordt al wat minder duidelijk. Er zijn tal van Europese- en landelijke wetten en regels van toepassing en provinciale opgaven waar aan voldaan moet worden. Zo zijn de meeste dieren in het wild beschermd. Dat houdt in dat ook de Canadese ganzen, duiven, meeuwen, etc. die in grote aantallen in een gemeente leven en voor overlast zorgen, niet zomaar verjaagd of gedood mogen worden.

Ook voor vergunningsaanvragen voor bijvoorbeeld bouwprojecten en evenementen moet eerst goed moet gekeken worden of er verstoring van dieren plaatsvindt. Is dat het geval, dan moeten er maatregelen genomen worden om deze verstoring te voorkomen of te verminderen. Bouwprojecten kunnen zelfs stilgelegd worden als er een beschermd dier leeft in het gebied.

In principe geldt dat alleen wanneer dieren een gevaar opleveren voor de volksgezondheid en/of de (verkeers)veiligheid, er ingegrepen mag worden. En dan ook vaak alleen met toestemming van de provincie en/of een wildbeheereenheid. Naast de dieren in het wild, leven er ook veel huisdieren binnen een gemeente. Op zich heeft een gemeente geen rol in het thuis houden van een dier. Zodra dit dier zich echter in de openbare ruimte begeeft én het dier zorgt voor onrustige situatie, dan is de gemeente wel weer betrokken. Dit geldt bijvoorbeeld voor een hond die wordt uitgelaten. We krijgen dan bijvoorbeeld te maken met het aanleggen en onderhouden van losloopegebieden, aanlijnen opruimverplichtingen, bijtincidenten, etc.

Dit zijn allemaal vraagstukken waar een beleidsmedewerker binnen een gemeente zich over buigt. Hij of zij heeft een zeer breed aandachtsgebied: naast de wet- en regelgeving kennen én kunnen toepassen, dient deze duizendpoot ook verstand te hebben van dieren, het gedrag van dieren en de leefomgeving van het dier. Kunnen netwerken, samenwerken en goed communiceren zijn ook belangrijke eigenschappen. Vaak is namelijk het

antwoord 'daar gaat een gemeenten niet over en/of kunnen we ook niets aan doen'. Een antwoord waar een inwoner niet op zit te wachten, die wil gewoon niet 's morgens vroeg wakker worden door gakkende Nijlganzen.

De grote(re) gemeenten hebben vaak een beleidsadviseur hiervoor in dienst. De beschikbare tijd verschilt sterk: de ene gemeente heeft 3 fulltime medewerkers die zich met dieren bezig houden, de ander heeft 4 uur per kwartaal beschikbaar en andere (vaak kleinere) gemeenten hebben niemand die zich specifiek met dit thema bezig houdt. Ook heeft niet elke gemeente een nota dierenwelzijn of beleid hoe zij omgaan met onderwerpen als ganzenoverlast, plaagdierbestrijding, honden en bijtincidenten, etc.

Er valt nog veel te doen voor gemeenten met de uitdagende vraagstukken die er liggen. Hoe meer we bouwen, hoe meer leefgebied we van dieren afnemen, hoe meer we overlast ervaren van de dieren. Of dat nu de blaffende hond is van de burens of de grote groep meeuwen op de daken.

Mijn persoonlijke advies aan gemeenten: maak iemand binnen de gemeente verantwoordelijk voor alle vraagstukken op het gebied van het thema dier. Door dit in één (of meerdere) hand(en) te leggen kan er kennis opgebouwd worden, vindt er betere communicatie met de inwoners plaats en zorgen we met zijn allen beter voor alle dieren die in een gemeente leven".

Interview met: **Deva Waal, Senior Adviseur Milieu Gemeente Amersfoort**

Hoe pak jij het in Amersfoort aan?

In Amersfoort willen we een fijne stad zijn voor mens én dier. Daarom is er besloten dat we dierenwelzijnsbeleid gingen maken waarin de intrinsieke waarde van het dier centraal staat. Ik was de eerste adviseur dierenwelzijn van de gemeente Amersfoort, en het was mijn opdracht om het netwerk te bouwen en het beleidsstuk vorm te geven. In eerste instantie ben ik langs heel veel collega's gegaan om te vragen: 'waar komen jullie nu dieren tegen in je werk? En hoe ga je daar dan mee om?' Ik heb in kaart gebracht wat er al gebeurde, en waar nog kansen lagen om als gemeente diervriendelijker te worden. Eigenlijk is de basis van wat ik doe: veel vragen stellen, het gesprek voeren en mensen bewust maken van dit onderwerp.

Wat zijn de problemen waar je mee te maken krijgt?

Dierenwelzijn is als beleidsveld sterk in ontwikkeling. Dat betekent ook dat er steeds opnieuw vragen opkomen waar we allemaal als gemeentes nog geen antwoord op hebben. We weten steeds meer over de behoeftes van dieren en de ecosystemen waar we deel van uitmaken. Die voortschrijdende wetenschappelijke en ethische inzichten moeten we vertalen naar beleid, wat soms een behoorlijke uitdaging is. En daarnaast

is het een onderwerp dat raakt aan heel veel verschillende onderwerpen. Als beleidsadviseur dierenwelzijn moet je je daarom verdiepen in ontzettend veel verschillende vraagstukken: ethisch, juridisch, sociaal, ecologisch... Je kunt het een probleem noemen, maar eigenlijk maakt dat het natuurlijk ook een geweldig mooie en afwisselende functie!

Wat heb je kunnen bereiken?

De gemeenteraad heeft net voor het zomerreces ingestemd met het dierenwelzijnsbeleid. Dat is een ontzettend mooie mijlpaal voor de stad Amersfoort, want het is ons eerste dierenwelzijnsbeleid. En daarin hebben we een afwegingskader geïntroduceerd waarmee de belangen van dieren kunnen worden meegenomen in gemeentelijke besluiten. Een hoogleraar ethiek noemde dat een unieke stap. Daarnaast werden we vorig jaar al verkozen tot Diervriendelijkste Gemeente van 2023 vanwege onze inspanningen op het gebied van dierenwelzijn, een grote eer!

Hoe reageert het publiek op jouw functie?

Ik krijg vooral veel vragen. Mensen hebben over het algemeen wel een beeld van wat dierenwelzijn inhoudt, maar dat is vaak maar een klein deel van het werkelijke plaatje. Ik hou me bijvoorbeeld niet alleen bezig met dieren die bij mensen in huis wonen, zoals vaak wordt gedacht, maar ook met vrij levende dieren. Over het algemeen zijn mensen heel verbaasd als ik vertel wat er allemaal bij komt kijken.

Kan je ook nog iets zeggen over DierVizier?

DierVizier is een kennisplatform voor en door gemeentes, waar we samenwerken op het gebied van diervraagstukken. Omdat het veld zo breed is en er steeds meer vraagstukken opkomen, willen we graag voorkomen dat iedereen zelf het wiel moet uitvinden. We wisselen kennis, ervaringen en inzichten uit. Het is voor mij als adviseur daarmee een ontzettend waardevol samenwerkingsverband. En we hebben recent een subsidie gekregen van het minis-

terie van LNV voor de doorontwikkeling van het platform!

Waar ben je het meest trots op met wat je hebt bereikt op het gebied van dierenwelzijn?

Ik ben zelf het meest trots op de dingen die we doen om de stad beter toegankelijk te maken voor dieren. We zijn bezig goede stappen te zetten om paddentrappen te installeren in straatkolken, zodat dieren niet verdrinken in putten, en gaan aan de slag met het verbeteren van onze faunavoorzieningen. In samenwerking met bijvoorbeeld de dierenambulance brengen we knelpunten voor dieren in beeld en we pakken die aan. We nemen dierenbelangen dus mee in de inrichting van onze openbare ruimte, dat zijn hele mooie en tastbare verbeteringen voor dieren. Zelf merk ik dat ik daardoor ook op een andere manier naar de stad kijk, omdat ik steeds beter begrijp waar dieren tegenaan lopen, vliegen of zwemmen als ze zich door Amersfoort bewegen. Dat is echt een eye-opener!